

Andra IFTIMIEI

Drept comparat și sisteme juridice contemporane

Andra IFTIMIEI

Drept comparat și sisteme juridice contemporane

Universul Juridic
București
-2018-

Titlul I

Drept comparat și sisteme de drept.

Noțiuni introductive

CAPITOLUL I

DEFINIȚII

Sistem juridic = sistemul dreptului ca structură normativă, precum și alte componente, constând în conținutul și forma dreptului, izvoarele dreptului, echitatea, conștiința juridică și ordinea de drept¹. Totodată, prin sistem juridic se înțelege dreptul unui stat, al unei comunități autonome sau ale unei societăți aflate pe un teritoriu, constituit din reguli și din modalități de punere în aplicare, care formează un ansamblu coerent².

Tradiție juridică = un concept diferit de cel de sistem juridic. Tradiția juridică este normativă, complexă și deschisă, fiind fundamentul sistemului juridic³.

Familie juridică = denumire convențională pentru înrudirea tradițiilor juridice, după cum este cazul familiei romano-germanice, unde exponenții celor două școli au întreprins eforturi conjugate pentru cristalizarea trăsăturilor familiilor juridice, care au pus bazele sistemului de drept civil.

Drept comparat = știința care constă în descoperirea și clasificarea sistemelor și subsistemelor juridice care se regăsesc în statele

¹ N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, București, 2005, p. 42.

² D. Alland, S. Rials, *Dictionnaire de la culture juridique*, Ed. Lamy-PUF, Paris, 2003, p. 1462.

³ M.H. Patrick Glenn, *La tradition juridique nationale*, în *Revue internationale de droit comparé*, vol. 55, nr. 2, aprilie-iunie 2003, pp. 263-278.

componente ale lumii, în funcție de caracteristicile proprii. Totodată, dreptul comparat este o știință juridică ce vizează două aspecte: macro-comparația (sisteme juridice) și micro-comparația (instituții juridice).

State de drept civil = state cu sisteme juridice fundamentate pe familia juridică romano-germanică, având caracteristici distincte și care se regăsesc din punct de vedere geografic concentrate pe continentul european, dar și în America Latină.

State common law = state cu sisteme juridice fundamentate pe tradiția britanică, în cadrul căreia principala sursă de drept este precedentul judiciar.

Interpretare juridică = procesul intelectual de stabilire a sensului exact al normelor juridice, în vederea aplicării acestora, respectiv în vederea soluționării unor cauze. Interpretarea juridică poate fi oficială și obligatorie, după cum poate fi neoficială sau doctrinară și facultativă¹.

Izvoare de drept = forme de exprimare a dreptului, constând în modalitatea de instituire sau recunoaștere de către puterea de stat a normelor juridice în procesul de creare a dreptului².

Lege = act normativ cu o forță juridică superioară, adoptat de autoritatea legiuitoare a statului. Legea trebuie să fie „expresia voinței generale”, după cum „toți cetățenii au dreptul să contribuie personal sau prin reprezentanții lor la elaborarea sa”³.

Cutumă sau obicei = regulă de conduită ce se formează spontan ca urmare a aplicării ei repetate într-o perioadă de timp relativ îndelungată într-o colectivitate umană⁴.

¹ I. Craiovan, *Tratat de teoria generală a dreptului*, ed. a 3-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 485.

² *Ibidem*, p. 485.

³ Declarația drepturilor omului și cetățeanului din anul 1789.

⁴ I. Craiovan, *op. cit.*, p. 419.

Ierarhie normativă = structurare a actelor normative în funcție de forța lor juridică. De regulă, în vârful ierarhiei normative se află legile fundamentale, urmate de legile organice, legile ordinare și celelalte acte normative. Ierarhia normativă națională este integrată ierarhiei normative internaționale, actele de drept internațional și de drept european având forță juridică superioară (cu excepțiile prevăzute de legislația fiecărui stat).

Stat de drept = concept ce sintetizează elementele unei triple doctrine (liberală cu caracter conservator, conservatoare cu caracter reacționar și doctrina strict liberală), trăsăturile definitorii ale acestuia fiind subordonarea puterii față de drept, structurarea piramidală a puterii, garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale individului, principiul separației puterilor în stat și participarea cetățenilor la exercitarea puterii.

Drept pozitiv = ansamblul regulilor juridice aplicabile la un moment dat, într-un spațiu juridic determinat, fie ca este vorba de un stat unitar, fie de un stat compus. Dreptul pozitiv cuprinde regulile care reglementează organizarea puterii publice, legile organice și legile ordinare, decretele și regulamentele administrative.

Drept natural = drept considerat ca imuabil și universal, care ar exista în afara structurilor sociale, decurgând fie din natura sau rațiunea umană, fie din voința sau rațiunea divină.

Precedent judiciar = decizii pronunțate anterior în situații asemănătoare celei supuse judecății.